

**Trinaesta sednica
FORUMA ZA KLIMATSKE IZGLEDE ZA JUGOISTOČNU EVROPU
(SEECOF-13)
april – maj 2015. godine**

**KLIMATSKI IZGLEDI ZA LETO 2015. GODINE ZA
JUGOISTOČNU EVROPU I KAVKASKI REGION (SEE&C)**

Eksperti za klimu iz mreže Regionalnih klimatskih centara Regionalne asocijacije VI za Evropu Svetske meteorološke organizacije, i to iz nodova za dugoročnu prognozu (Meteo France, Francuska i Roshydromet, Rusija) i monitoring klime (Deutscher Wetterdienst, Nemačka); UK Met-Office-a; Globalnog centra za prognozu vremena Evropskog centra za srednjeročne prognoze vremena (ECMWF); Međunarodnog istraživačkog instituta za klimu i društvo (IRI, SAD); Nacionalnog centra za prognozu životne sredine (NCEP, SAD); Virtuelnog centra za klimatske promene za jugoistočnu Evropu (SEEVCCC, Srbija); i nacionalnih hidrometeoroloških službi zemalja SEECOF regiona značajno su doprineli uspešnom sprovođenju SEECOF-13 foruma u pogledu razvoja relevantnih dokumenta i obezbeđivanja naučnih smernica i preporuka.

SEECOF-13 se sastojao od sledećih koraka:

- Korak 1: kvalitativna procena tačnosti klimatskih izgleda za zimu 2014/15. godine donetih na SEECOF-12 forumu
- Korak 2: procena sadašnjeg stanja klime uključujući globalne karakteristike klime velikih razmera i procene njenih verovatnih promena u toku narednih meseci
- Korak 3: donošenje zajedničke prognoze za leto 2015. godine

Sva relevantna dokumentacija postavljena je i ažurirana na internet strani SEEVCCC:
<http://www.seevccc.rs>

SEECOF-13 KLIMATSKI IZGLEDI ZA LETO 2015. GODINE

Slično klimatskim izgledima donetim na zasedanju MedCOF-4, SEECOF-13 prognoza takođe se zasniva na rezultatima dinamičkih modela, uključujući, između ostalog, operative produkte SEEVCCC centra, statističkih modela kao i poznatih telekonekcija klimatskih karakteristika velikih razmera.

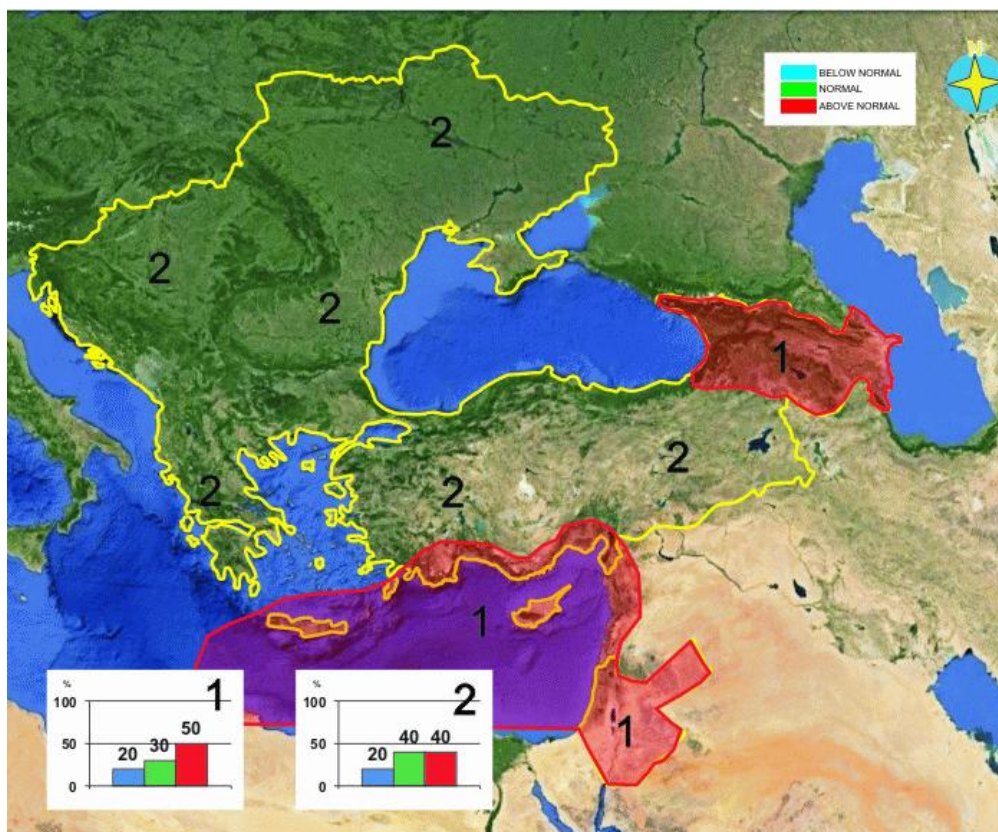
Prosečno mesečno odstupanje temperature površine mora tokom aprila u El Ninjo 3.4 oblasti je iznosilo oko $+0.8^{\circ}\text{C}$. Svi dostupni modeli nagoveštavaju vrlo visoku verovatnoću za produžetak ili povećanje El Ninjo uslova za letnju sezonu (JJA).

Za leto postoji vrlo velika doslednost obrazaca anomalija temperature površine mora među Meteo-France, ECMWF i NCEP, osim u ekvatorijalnom Atlantiku. U severnom delu Atlantskog okeana, dipolni obrazac je vidljiv sa hladnom anomalijom od Labradora do Britanskih ostrva i toplom anomalijom u južno-zapadnim tropima (protežu se duž obale SAD). U Mediteranskom moru većina modela nagoveštava pozitivnu anomaliju temperature površine mora.

Nedostatak doslednosti u ekvatorijalnom Atlantiku među različitim modelima i relativna slabost pokretača velikih razmera – npr. odsustvo bilo kakvog znaka tropskog uticaja koji se manifestuje kao obrasci telekonekcija – nad Mediteranskim regionom impliciraju trenutno malu verovatnoću za celu sezonu.

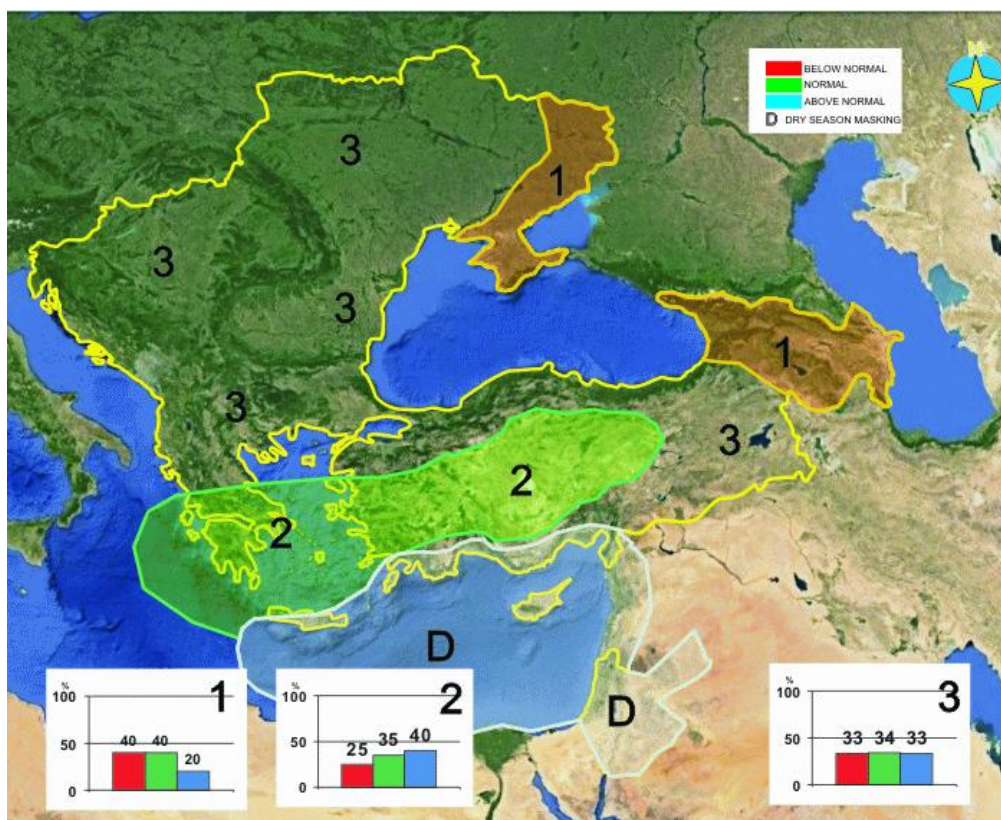
Karte pokazuju probabilističku zajedničku prognozu za tercilne kategorije anomalija sezonske srednje temperature i padavina, u odnosu na period 1981 – 2010. godine. Zbog trenda klimatskog otopljanja izabrani referentni period ima uticaja na anomalije.

U celom SEECOF regionu postoji veća verovatnoća za temperature iznad proseka. Verovatnoća za temperature iznad proseka se smanjuje sa severa-severozapada do jugoistoka SEECOF regiona. Postoji veća verovatnoća za prevazilaženje prosečnih temperatura u istočnom i centralnom Mediteranu sa pripadajućim obalama, u regionu južnog Kavkaza, Izraela i Jordana (zona 1 na slici 1), dok manja verovatnoća postoji za pojavu uslova iznad proseka u ostalim delovima SEECOF regiona (zona 2 na slici 1).

Slika 1. Grafički prikaz temperaturnih izgleda za leto 2015. godine

Nesigurnosti u regionalnim predviđanjima veće su za padavine nego za temperaturu. Ukupne količine padavine tokom leta u regionu južnog Kavkaza i istočnim krajevima Ukrajine će verovatno biti u granicama ili iznad proseka (oblast 1 na slici 2), dok malo veća verovatnoća za pojavu uslova iznad proseka postoji u planinskim krajevima Turske, južnim krajevima Egejskog mora sa pripadajućom obalom, kao i na jugu Grčke (oblast 2 na slici 2). U ostatku SEECOF regiona (oblast 3 na slici 2) nepouzdanost je velika: verovatnoća za pojavu uslova ispod, u granicama ili iznad prosečnih vrednosti je otprilike podjednaka. Mora se naglasiti da postoji mogućnost da u pojedinim oblastima, posebno planinskim, i to lokalno, ukupne količine padavine tokom leta budu u granicama ili iznad prosečnih vrednosti, usled epizoda povećane konvekcije sa intenzivnim padavinama. Duž severne i istočne obale istočnog Mediterana, u Izraelu i Jordanu, usled maskiranja signala tokom sušne sezone, nije moguće prognozirati sezonske letnje količine padavina.

Slika 2. Grafički prikaz padavinskih izgleda za leto 2015. godine

Napomena:

Karte pokazuju probabilističku zajedničku prognozu za tercilne kategorije anomalija sezonske srednje temperature i padavina, u odnosu na period 1981 – 2010. godine.

Sve dodatne informacije o prognostičkim signalima, kratkoročno ažuriranje i upozorenja biće dostupni tokom leta preko nacionalnih meteoroloških službi, zajedno sa detaljima o metodologiji i veštini dugoročnog prognoziranja.

**Grafički prikaz klimatskih izgleda u ovom izveštaju služi samo kao smernica i ne predstavlja nikakvo mišljenje o pravnom statusu bilo koje zemlje, teritorije, grada ili oblasti, o njihovim nadležnim vlastima, niti se bavi njihovim granicama.*

DODATAK: Strane koje su dale doprinos forumu SEECOF-13

- Svetska meteorološka organizacija
- Met Office, Ujedinjeno Kraljevstvo
- Međunarodni istraživački institut za klimu i društvo, Sjedinjene Američke Države
- Evropski centar za srednjoročne prognoze vremena (ECMWF)
- Meteo France, Republika Francuska
- Deutscher Wetterdienst, Federalna Republika Nemačka
- Nacionalni centar za prognozu životne sredine, Sjedinjene Američke Države
- Podregionalni centar za klimatske promene za jugoistočnu Evropu čiji je domaćin Republički hidrometeorološki zavod, Republika Srbija
- Institut za geonauku, energetiku, vode i životnu sredinu, Albanija
- Nacionalna služba za hidrometeorologiju i monitoring, Jermenija
- Nacionalni institut za meteorologiju i hidrologiju, Republika Bugarska
- Državni hidrometeorološki zavod, Republika Hrvatska
- Meteorološka služba, Republika Kipar
- Nacionalna meteorološka služba Grčke, Grčka
- Nacionalna agencija za životnu sredinu Gruzije, Gruzija
- Meteorološka služba Republike Mađarske, Republika Mađarska
- Izraelska meteorološka služba, Država Izrael
- Republički hidrometeorološki institut, Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija
- Državna hidrometeorološka služba Moldavije, Republika Moldavija
- Hidrometeorološki institut Crne Gore, Crna Gora
- Nacionalna meteorološka služba, Rumunija
- Federalni hidrometeorološki zavod Federacije Bosne i Hercegovine, Federacija Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina
- Republički hidrometeorološki zavod Republike Srpske, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina
- Republički hidrometeorološki zavod, Republika Srbija
- Državna meteorološka služba Turske, Republika Turska
- Hidrometeorološki centar Ukrajine, Ukrajina